

Juhani Leppälä
Teknisen työn lehtori
Vuosaaren ya Hki
09-31086891
juhani.leppala@edu.hel.fi

20.10.2002

Peruskoulun

TEKNISEN TYÖN ”YLISUURTEN” RYHMIEN KARTOITUKSEN KOONTA SEKÄ SIIHEN LIITTYVIÄ ONGELMIA (Helsinki 2002 Syksy)

Miksi tutkimus?

I) *Lainsäätäjä on poikkeuksellisesti sallinut eräitten vaarallisten koneiden käytön muusta työ-suojelulainsäädännöstä poiketen nuorelle henkilölle. Tämä siksi, koska katsotaan, että koulussa sekä opetuksen järjestelyiden, että koulutetun opetushenkilöstön toimesta pystytään takaamaan niiden turvallinen käyttö. Tässä tutkimuksessa - joka on jo viides laatuaan - todetaan, kuinka ”ylisuurien ” ryhmien kohdalla rikotaan turvamääräyksiä ja tästä seuraa, että opetuksen taso kärsii merkittävästi. Ohjaus- ja valvonta-aika yhtä oppilasta kohden jää niin pieneksi, että laadukkaan opetuksen suunnittelu on vaikeaa, - taso laskee ja oppilasta kohti jäävä henkilö-kohtaisen ohjauksen ja huomion osuus pienenee sekä turvallisuus vaarantuu moninkertaiseksi.*

II) Olin kuultavana keväällä 2002 rehtorifoorumissa, josta sain käsityksen, että vastaavia ryhmäkokouksia ei enää syksyllä 2002 tule! Toisin on käynyt!

Tutkimuskysely lähetettiin koulupostin välityksellä Helsingin kaupungin ala- ja yläasteen kouluille sekä erityiskoulujen ja yksityisten koulujen teknisen työn opettajille/lehtoreille vastattavaksi syyskuun alkupäivinä.

Kyselyn palautti		Kouluja joissa ylisuuria ryhmiä	Prosentti luku	Suurin ylitys
Ala-asteen koulut	18 kpl >	4 kpl	20 %	2 oppilasta
Yläasteen koulut	22 kpl >	9 kpl	40 %	6 oppilasta
Eriyiskoulut	5 kpl >	-	-	-
Yksityiset koulut	4 kpl >	1 kpl	25 %	? oppilas

Liitteenä:

Ala-asteen koulut - taulukko opettajien kommentteilla	Liite no 1
Ylä-asteen koulut - taulukko opettajien kommentteilla	Liite no 2
Eriyiskoulut - taulukko opettajien kommentteilla	Liite no 3
Yksityiset koulut - taulukko opettajien kommentteilla	Liite no 4
Kyselykaavake	Liite no 5
Yläasteen ylisuurista ryhmistä koonta vuosilta 1998-2002	Liite no 6

Tiedoksi/toimenpiteitä varten

Opetusministeri Maija Rask
Sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Suvi Linden
Helsingin kaupungin suomenkielinen opetuslautakunta/puheenjohtaja Ulla-Marja Urho
Yleissivistävän koulutuslinjan johtaja Paula Sermilä
Opetuspäällikkö Irmeli Halinen
Työsuojelupäällikkö Timo Ilmarinen
Työsuojeluneuvottelukunnan pj. Jouko Pekkarinen
OAJ:n lakimies, apulaisosastopäällikkö Markku Poutala
Uudenmaan työsuojelupiiri Tarja Rätty ja Lauri Gröndahl

”Ylisuuri ryhmä” Oppilasryhmä, jossa on enemmän oppilaita kuin on perustyöpaikkoja ao. työtilassa!

Tutkimuksen aikana esiin tulleita asioita historiaa ja itsestänselvyyksiä:

Teknisen työn ja teknologian hyvä perusopetus antaa tietoja, taitoja ja keinoja selviytyä tämän päivän ja tulevaisuuden nopeasti teknistyvässä maailmassa ja työelämässä.

Teknisen työn opetus tukee hyvin hoidettuna myös monen muun aineen oppimista.

Oppilaan kuin myös opettajan tulee saada työskennellä sekä henkisesti että fyysisesti turvallisessa työilmapiirissä.

Meidän kaikkien myös lukujärjestyksen laatijoiden tulee noudattaa kaikkia turvamääräyksiä.

Historiaa: *Kansalaiskoulussa* oppilailla saattoi olla puu-, metalli- ja sähköopin töitä sekä ammattiopirustusta yhteensä 12 vvh. Monet silloiset käsityönopettajat *opettivat* myös *fysiikkaa käytännössä* - tehden mm. sähkömoottoreita ja opettaen siinä yhteydessä kaiken sen mitä moottoriin liittyy – kuten osien nimet, toiminnan, magneettikentät jne. Tässä oli integraatio viety paljon pitemmälle kuin monessa nykykoulussa!

Luokkakoko oli keskimäärin 28 oppilasta. Luokka jaettiin kahtia käytännön aineissa, johtuen ennen kaikkea *oppilaiden työturvallisuudesta* ja työpaikkojen määrästä.

Teknisen työn opetusryhmän koko enimmillään voi olla perustyöpaikkojen määrä!

Tutkimuksesta käy ilmi, että yläasteen kouluista ylisuuria ryhmiä on 40 %, ala-asteella 20 %, korvaavissa kouluissa 25 % ja erityiskouluissa % on 0.

Käsitykseni mukaan jokaisella peruskoulun oppilaalla tulee olla *samanlaiset oikeudet* opiskella myös teknistä työtä täysin turvallisesti ja vieläpä vaatia laadukasta opetusta täysin riskittömässä oppimisympäristöissä. Nyt ”ylipaikoilla” olevilla ei ole työpaikkaa, - tulee kilpailu kuka saa paikan!

Miten tällöin koulun teknistä työtä opiskelevat voivat noudattaa koulunsa opetussuunnitelmaa!

Näyttää siltä, että tutkimuksen mukaan *rehtorit ottavat tietoisin riskin pakottamalla* opettajan ottamaan opetettavakseen ”ylisuuria ryhmiä” tuntien/tuntemattaan työturvallisuuslakia. Tiedetään että muutamissa aineryhmissä *esim. matematiikka, äidinkieli, kielet, on perustettu opetusryhmiä seitsemällä (7) oppilaalla*. Edellä mainituissa aineissa työskentelyturvallisuus on erilainen verrattaessa käytännön aineisiin: Teknisentyön ”ylisuuret” ryhmät ovat herättäneet monessa koulussa katkeruutta. Kysytäänkin - ovatko lukujärjestysten laatijat ”ajan tasalla”!

Opettajat ajattelevat - kunpa selviäisi tästä päivästä kunnialla.

Kun teknisen työn opettaja neuvottelee/kysyy/”valittaa” ryhmäkoosta, vastaukseksi useimmiten kuulee: ”Resurssien puitteissa ei voi asialle mitään”. Kysynkin, miten sitten ”toiset koulut” ovat järjestäneet tuntiresurssinsa!

Tämä on oppiaineiden arvostuksesta kiinni!

Taulukoista näkee selvästi, millä kouluilla ”ylisuuria” ryhmiä esiintyy ja **suurimmat ryhmäkoot on merkitty lihavoidulla.**

Jaksoluku mainitaan täysin toimimattomaksi. Jos jaksolukua on, täytyisi teknisen työn opinnot olla peräkkäisissä jaksoissa, *koska*

1. Puolivalmiina varastoidut työt saattavat olla työsuojeluriski eli tiellä jossain seinustalla.
2. useimmiten varastointiongelmien vuoksi työt saattavat rikkoutua, jopa kadota ”jäljettömiin”.
3. oppilaiden motivoiminen uudelleen unohtuneeseen työhön on hankalaa.

1 tunnin rupeama

Käsitykseni mukaan oppitunnin/”rupeaman ” pituus pitää olla **vähintään 2 oppituntia**. Tunnit voisi olla järjestetty kiinteästi joka viikolle. Tämä helpottaisi käsitykseni mukaan lukujärjestyksen laadinnassa ja oppilaillakin olisi jotain ”pysyvää”.

Teknisen työn valinta on mahdollista, mutta käytännössä ei. Opinto-ohjaaja ja/tai rehtori ohjaavat valinnat siten, että niitä ei tule, vaikka oppilaiden tiedetään valinneen ja vaikka ryhmässä olisi tilaa. Mitä ryhmiä tällä täytetään!

Ala-asteelle teknistä työtä opettamaan pitäisi saada aineenopettaja, joka vastaisi kokonaisuudesta. Miksi? Opetusta voi viikon aikana antaa kahdeksan jopa yhdeksän opettajaa samoissa tiloissa ja *kukaan ei vastaa* mistään, paikat ovat rempallaan, työvälineet kadoksissa jne (tämä on huono esimerkki oppilaille!) Miksi? Usein luokanopettajat pitävät lisäksi teknistä työtä jonkinlaisena mukavana-, pakollisina täytetunteina - suorastaan hanttiaineena. Yläasteen opettajat kuulevat mitä moninlaisimpia kertomuksia ja tarinoita heillä teetetyistä töistä, miten he ovat saaneet käyttää mm. pyörösahaa, vannesahaa, miten heille on annettu vaikeita elektroniikan koottavia ”paketteja” ja kun ei ole saatu laitetta toimimaan heitetään roskikseen jne. Mutta jos ei aineenopettajalle ole sijaa, niin jokaisessa **ala-asteen koulussa pitäisi olla ainevastaava**, joka huolehtisi välineistöstä ja hankinnoista keskitetysti.

Rehtori/lukujärjestyksen laatija ”pakottaa” opettajan ottamaan ”ylisuuren” ryhmän opetettavakseen, hän tekee siinä tietoisesti riskin, hän **tietoisesti rikkoo työturvallisuuslakia!**

Kun rehtorin kanssa yrittää neuvotella (kun ei ole virkaa, ei paljon ole varaa neuvotellakaan, muuten ei saa työtä seuraavana vuonna), ja kun rehtori ei ota tätä todeksi, opettaja/lehtori - loukkaantuu, - hän tulee välinpitämättömäksi, - hän suuttuu -- koska rehtorikin on välinpitämätön, ei arvosta ainetta. ***Kaikkien aineiden pitäisi peruskoulussa olla samanarvoiset.***

- Koontataulukosta näkee erittäin selvästi ne koulut, joissa oppiaineet eivät ole samanarvoisia ja lisäksi ihmettelen >>
”Maahanmuuttaja” -luokan (siis kielitaidottomien) oppilaita on sijoitettu muhin ryhmiin luokkatasosta välittämättä samoin
Eriyisluokalle tarkoitetut oppilaat ”pilaavat” opetustunnit ja ovat uhka ja työturvallisuusriski muille oppilaille ja opettajalle.

Tämän tyyppiset *ongelmat, erityistapaukset pitäisi ottaa etukäteen huomioon* ryhmiä muodostettaessa. Viittaaan aikaisempiin tutkimuksiini!

Opettajien/lehtorien kyselylomakkeessa vastatut kommentit taulukoiden yhteydessä!

Samaa asiaa koskeva tutkimus on tehty myös vuosista 1998, 1999, 2000 ja 2001.

Vertailu vuoden - 98, -99 ,00 ja vuoden -01 tutkimukseen

Silmiinpistävää on että Kontulan ala-aste on kolmena viime vuotena yli muiden joka vuosi kärjessä (98-00).

Vertailtaessa tutkimuksen tuloksia edellisvuosien vastaavaan kyselyyn, huomaa että tämän vuoden tuloksissa on muutosta **huonompaan suuntaan**.

"Ylä-asteella" melkein puolessa, **"ala-asteen"** viidennnessä vastanneista on ylisuuria ryhmiä.

Kysymykseen - oliko edellisvuoden tutkimuksella merkitystä tämän vuotiseen ryhmäkokojen muodostukseen – vastaus näkyy taulukoista kohdasta ”on/ei”.

Samantapaisia ongelmia kuin aikaisemminkin on tänäkin syksynä.

Allekirjoittanut oli huhtikuussa rehtorifoorumissa kuultavana, josta jäi sellainen käsitys että ns. ylisuuria ryhmiä ei tänä syksynä ole. Toisin on käynyt!

Opettajan kommentti!

”Halusin vaihtaa toiseen kouluun kun oli mahdollista, koska rehtori ei arvostanut päätöksääni aineettamme. Se heijastuu kaikessa hänestä!”

Liitteessä 6 olen kerännyt yläasteen koulujen ylisuuret ryhmät taulukkoon vuodesta

1998-2002 . **Taulukosta erottuu selkeästi "suurimmat rikkojat" :**

Vartiokylän ya on joka vuosi ylisuuria ryhmiä

Seuraavina tulevat **Ressun perusk, Pukinmäen pk, Pohjois-Helsingin ya ja Malmin ya.**

Vastuunsa tuntevia kouluja eli ylisuuria ryhmiä ei ole esiintynyt tutkimusvuosina:

Kruunuhaan ya, Pakilan ya, Myllypuron ya, Suutarilan ya ja Vuosaaren ya

Käsitykseni mukaan Opetusviraston johdon pitää ottaa vastuu ryhmäkoko asiasta, että minkäänlaisia yhteenottoja ei tulisi koulutasolla ja ilmoittaa käsityksensä niin selkeästi koulujen rehtoreille, että mahdollisten riitatapausten sattuessakin kenellekään ei jää epätietoisuutta siitä mikä on sallittua!

Noin viisi vuotta sitten neuvotteluissa opetusviraston johto sanoi, että tämä ns. ”ylisuuret ryhmät” asia annetaan lakimiehen tehtäväksi.

Nämä tutkimukset aloitin opetuspäällikkö Irmeli Halisen ”kehotuksesta” suurin toivein, lupauksia herättävästi.

Aikaisemmat tutkimukset löytyvät sähköpostiosoitteesta:

[http:// Welcome.to/ideaport](http://Welcome.to/ideaport) >>>työsuojelupalsta - selaa alaspäin Artikkelit - otsikon alla.